Sri VEERENDRA PATIL.—There is nothing to be annoyed. I have myself offered to answer this question. That is why the question is held over. I will answer that question tomorrow. Hence I think, there is no need for any discussion on this matter.

Sri K. H. RANGANATH.—You were pleased to say that if the Minister or the Government did not answer the question, it amounts to breach of courtesy, but not breach of privilege. May I take up the ruling of the Chair as an observation because that would strengthen the hands of the Government hereafter and it may not answer some questions at all?

Mr. SPEAKER.—It may not be taken as a ruling. If a ruling is necessary, I reserve my ruling.

Question of Privileges against the Marshal for alleged discourtesy shown to Members

Sri AZEEZ SAIT (Narasimharaja).—On 21st of this month there was an uproar in this House and at that time, the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs moved a privilege motion against Sri Gopala Gowda. At that time I got up to say something. At the same time Sri Nagappa and Sri Bangarappa also got up to say something. There was confusion. But the Chair without hearing us ordered us to withdraw from the House. As you know, we wanted to protest that it was not in order. You adjourned the House for 10 minutes and went away. After the adjournment, we also retired for a cup of Tea in the lobby. The House re-assembled after 90 minutes. At that time I was about to get into the Chambers. Your so called Marshal who was standing in the lobby physically obstructed me from entering the House and twisted my left hand. My question is, whether he had the orders of the Hon. Speaker to bodily prevent me from entering the House. He manhandled me and acted in discourteous manner. Therefore, I want to move a privilege motion against the Marshal for his discourtious behaviour towards an hon. Member of this House.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member has said two things. The first thing is whether the Marshal was under orders to carry out the decision taken here. Whenever a decision is taken here, it is the duty of the Marshal to carry out the decision not only of the Chair but also of the entire House. But the fact whether he has twisted the hand of the hon. Member or not; is to be investigated. On this account I admit the privilege motion under Rule 182 and I refer it to the Committee of Privileges.

Sri AZEEZ SAIT.—While thanking you for having admitted the motion and referred it to Privileges Committee, I would like to draw your kind attention to the fact that the Hon'ble members of the House have

(SRI AZEEZ SAIT)

been suspended by the Chair. A motion was moved and the Hon'ble Members were suspended. Even though protests were made against the suspension motion the Hon'ble Speaker suspended the Members. I do not think even the Speaker has any right to order the Marshal to manhandle or assault the Hon. Members of this House. Being an inferior Officer, he cannot manhandle an Hon. member of this House. The Hon'ble Speaker is the custodian of the House. Moreover if there are no members there will be no House at all. The Hon'ble Speaker has been elected to this office here by the Members themselves. Whether the members belong to this side or that side, it is all the same to the Chair. Whether this side in minority or that side is in majority protection of the rights and privileges of the Members of the entire House is the duty of the Chair. The Speaker is part and parcel of this House and the Chair should act according to the rules of procedure. Being the custodian of this House, you cannot proceed to order the Marshal to bodily prevent a member from entering the House.

2-30 P.M.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member has asked whether it is open to the Chair to employ the services of the Marshal or any member of the Legislature staff to use force, if necessary, to enforce the order of the Chair. It is the duty of the Chair to maintain order in this House and the Chair always expects that the orders of the Chair will be duly respected and carried out by the hon. Members. Suppose in the case of a suspension or expulsion of a Member, the member concerned does not obey the orders of the Chair, then it is within the powers of the Chair to utilise legitimate and minimum force to give effect to that decision. There is nothing wrong in it. In this particular case, I am not going to say whether the force used exceeded the legitimate limits or not. These are points which would go before the Committee and the hon. Member Sri Aziz Sait may raise this point before the Privileges Committee if he so desires.

† Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, I heard with attention your observations. I just wanted to bring to your kind notice that in a nascent democracy, it will lead to some dangerous precedent, unless it be that before the Marshal or any officer of your staff takes resort to physical removal of any member, there should be a certain amount of circumspection in the whole matter. Now, even in Parliament, the Marshal does not act so soon after the ruling of the Chair is given or after the order of the Chair is issued, unless it be with the specific direction of the Speaker to use that amount of force or physical contact. Otherwise, it will lead to dangerous precedent. It may even happen that when tempers are frayed and when members are not in the normal mood, it would be better that there should be a certain amount of restraint not only on the part of the members but also on the part of

everybody in this House, including the Speaker, if I may say so. We have seen only two days back, the spectacle of what happened in the case of Sri Gopal Gowda which appears to be a very serious matter indeed. But when tempers were cooled, and when we come to normal understanding of the whole problem, when what is called remoarse sets in, we come to our senses. Therefore, it would be better no physical force is normally allowed to be used against any Member, may be sometimes when tempers are frayed, members are likely to lose themselves in a fit of rage. I therefore plead with the Chair to examine this position and see that your staff is not set on any of the hon. Members, in future. This House has even overcome very many big things, even open Dharani was allowed in this House.....

Mr. SPEAKER.—It was not allowed.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—But it happened. I do not mean to say you permitted it. I only say that such is the position and it would be better that no member is allowed to be manhandled by the Marshal or by any officer, unless it be under your specific orders and direction and that too for convincing reasons.

Mr. SPEAKER.—I admit the substance of what Sri Siddaveerappa said that nobody can use force except at the direction of the Speaker. I have no doubt about this. Now I may tell hon. Members that general directions were issued to the Marshal to persuade the hon. Members against whom withdrawal orders were passed, to obey the orders and withdraw. Since Mr. Azeez Sait says that his hand was twisted and all that, I do not think that would be permissible. Therefore, I have admitted the motion and he can raise all these issues in the privileges committee.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರೂಲ್ 35, 36ರ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ತಮ್ಮ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ 15 ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು 4-5 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂಥಿರುವಾಗ ನಾವು ಕಳುಹಿಸಿದಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬಾರದೇ ಹೋದರೆ ನಾವು ಜನತೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಕಳುಹಿಸಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಾಳಿಗಾ ಅವರು ಒಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

Mr. SPEAKER.—Hon. Member tells me that there is a ruling of the Chair given by late Mr. Baliga relating to quick answering of questions on the floor of the House. I shall go into that ruling and give my ruling in the matter later.

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ.—ವಿದ್ಯುಚ್ಛಾಲಿತ ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ದರ ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒಂದು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇ. ಇದರ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಇವೊತ್ತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ವಿಷಮಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನೂರಾರು ತಂತಿಗಳು ಜನತೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಜನಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ ಶೆಟ್ಟಿ)

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ. ಇನ್ನು 4-5 ದಿವಸಗಳೊಳಗಾಗಿ ಈ ಸಭೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಮಾನ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾನ್ ನಂಜೇಗೌಡರು ಕೂಡ ಒಂದು ಸಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಕೂಡ ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ. ಇದು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾಳೆ ದಿವಸ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—It is true that as hon. Member Sri Bhaskara Shetty stated that a promise was made here that one day would be set apart for the discussion of electricity rates and allied matters. The anxiety of the hon. Member is that in view of the shortage of time whether that promise would be kept up or not. I assure him that it will be kept up. Even if it is not possible to give time for it within the 29th- a date will be given after that date. I think the Government will also be agreeable to it.

Sri V. N. PATIL (Humnabad).—I have got two submissions. One is with regard to the suspension of hon. Member Sri Vatal Nagaraj. He is after all an young man given to emotions. In view of that and the changed circumstances, I move that this House may consider the termination of order of suspension of Sri Vatal Nagaraj.

The second point is with regard to the adjournment motion which I have sent with regard to strike by the engineering college students of Mandya, Manipal, Mysore, etc. of the Mysore University, pressing their just demands. If their problems are not solved these young students will get frustrated. This House is supreme to consider a just solution for the agitation.

Sri K. PUTTASWAMY (Minister for Law, Labour and Parliamentary Affairs).—That is a matter coming under the jurisdiction of the University. So we have nothing to say.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ —ನಾನು ತಮಗೆ ಒಂದು ನೋಟೀಸನ್ನು ಶ್ರೀವಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ ಸಸ್‌ಪೆನ್‌ಷನ್ ಆರ್ಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದೆ. ಶ್ರೀವಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಕೂಡ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಕೋರಿ ತಮಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ನುಡಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾಲ ಸಭೆಯ ಹೊರಗೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸಹ ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೊನ್ನೆ ಕೂಡ ಇಂತಹ ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ರವರಿಗೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಇಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಇದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕೂಡ ಇಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇವಕ್ಕೆ ತಾವು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಮಾನ್ಯ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರೂ ಕೂಡ ಈ ಮೋಷನ್ ಪಾಸು ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ನಿಲವು ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಭೆಯ 308 ಮತ್ತು 309ನೇ ರೂಲುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಪೀಕರ್‌ರವರು ಆರ್ಡರು ಮಾಡಿದಾಗ ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. 309ನೇ ರೂಲಿನಂತೆ ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಲೀ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮುಂಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಬೇಕು. 309ರ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ನೇಮ್ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಆಗ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ನಿರ್ಣಯ ಮುಂಡನೆಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾವ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರನ್ನೂ ನೇಮ್ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಇಂತಹ ನಿರ್ಣಯ ಮುಂಡನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಇಂತಹ ಸದಸ್ಯರ ವರ್ತನೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಇವರಿಂದ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇವರನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಇದರ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ನೇಮ್ ಮಾಡಿದಮೇರೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮುಂಡಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪುನಃ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಪಾರ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಇಲ್ಲಿ ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಾಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸುವವರೆಗೂ ಸರಕಾರ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನೇಮ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮುಂಡಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ವರ್ತನೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಮಗೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ತಾವು ತಿಳಿಸಿದಮೇರೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮುಂಡಿಸಲು ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಂತಹ ನಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ಯಾಲನಯ್ಯ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಹಾಗೂ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗರು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಹಾಗೂ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದಾಗ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಕರಣಗಳೂ ಇವೆ.

Sri K. PUTTASWAMY.—I do not know whether I have been understood properly. As soon as the Hon. Speaker finds that the concerned hon. Member has changed his attitude and the Hon. Speaker would like the House to consider that situation, the Government would be prepared to move the necessary resolution.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ಯಾಲನಯ್ಯ.—ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಸುಮಾರು ಸಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ರವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಬರಕೂಡದು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮುಂಡಿಸಿ ಅದು ಸರಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಸಾಗಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಕ್ಲೇಶವುಂಟಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಭೆ ಪುನಃ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರೂ ಕೂಡ ತಮಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಕೂಡ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿ ಸಚಿವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ವಿಷಾದ ಸೂಚನೆ ಪತ್ರ ಬಂದಿರುವಾಗ ಇದರಮೇರೆ ಈ ಸಭೆ ಪುನಃ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದಂಥ ನಂಜೇಗೌಡರು ಮತ್ತು ಇತರರು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಉದಾರ ನೀತಿಯಿಂದ ಕಹಿ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಸಿಹಿ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರುಗಳು ಮುಂಡಿಸಿದಂಥ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದಂಥ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ಇದನ್ನು ತಂದು ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I have heard the hon. Members and the hon. Minister for Parliamentary Affairs on this subject. The House is well aware under what circumstances the hon. Member Sri Vatal Nagaraj had to be named and under what circumstances the House was pleased to pass a resolution about his suspension. It is an unfortunate duty of the Chair to maintain order here and it is only for that purpose all these steps had to be taken. On the same evening the hon. Members Sri Nanje Gowda and Bangarappa came and placed two notices of motion under proviso to rule 309 regarding cancellation of the suspension resolution. I said that I will admit them and that admission of course is always subject to the parliamentary conventions and practices in that behalf. The hon. Member Sri Nanje Gowda was convinced that there ought to be an unconditional apology by the Member concerned and only subject to that the matter could be reconsidered. This House acts on the basis of certain facts actually happening here. If that resolution has to be cancelled there ought to be something before the House to show that cancellation is justified. There is one precedence in this House—the case of Sri S. Gopala Gowda. When unfortunately he was suspended by the House and a resolution in that context was passed, cancellation of that resolution was taken up after he wrote an unconditional letter of apology to the Speaker. The Chair placed that letter before the House and the House in that case undertook the duty to cancel the resolution. I am told by the Legislature Secretariat that a letter of apology has been received from Sri Vatal Nagaraj. It is received after I came here. I had no time to look into it. I shall look into it and if I find that it is really an unconditional apology, I will place it within a short time before the House and the House may take such action as it pleases.

The hon. Member Sri V. N. Patil referred to another point. He referred to the alleged strike by the Engineering College students. On this question there are a number of rulings given here by my illustrious predecessors in office and elsewhere that strike is not a proper subject for an adjournment motion. Therefore, in view of the practice and conventions I am unable to accept it. Further the hon. Member has stated that the strike has started on 11th of this month. The hon. Member should have given notice much earlier and there is much delay. For these two reasons, I am sorry I cannot give consent.

Sri V. N. PATIL.—I request you to treat it as at least calling attention notice, Sir.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member may give another notice and I shall consider it.

Sri K. H. PATIL.—I have moved a privilege motion against the Marshal. In view of the discussions that have taken place and Sri Azeez Sait has moved, I am not pressing it. It may be dropped.

Mr. SPEAKER.—It is dropped.

Agreement on Sharing Waters in the Cauvery Basin

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿ ಗೌಡ (ಹುಲಿಯೂರುದುರ್ಗ).—ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ 50 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ರುಜು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಕಾವೇರಿ ನದಿ ನೀರನ್ನು 1974ನೆ ಇಸವಿಯೊಳಗೆ, ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಗಳ ಒಪ್ಪಂದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಆ ನದಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕು, ಎಷ್ಟು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬಗ್ಗೆರೆ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ನಿರ್ಣಯದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಅದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಆತುರವಾದುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದೊಂದು ದಿವಸ ಕಳೆದು 1974ರ ಅವಧಿ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಶೇಷ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಹೋದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಷಯ ಬಂದು ನಾವು 52 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ್ದು, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಹೇಮಾವತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ಲಿಯರೆನ್ಸ್ ತರತಕ್ಕ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು 1924ನೇ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಾಂಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏನು ಲಿಮಿಟ್ ಫ್ಲೋ ಇದೆ ಅದನ್ನು ಮೇನ್‌ಟೇನ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ನಾವು ಭಾರಿ ಆತಂಕವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆವು. ಆಗ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂತು. ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಕಷ್ಟವಾದೀತು ಎಂತೂ, ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಹೊರಟು ಹೋದೀತು ಎನ್ನುವ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದು ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಬಹಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭವಿದೆ, ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರೂ ಒಪ್ಪದೇ ತಾವು ಸಭೆಯನ್ನು ಒಂದು ಗಂಟೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮುಂದೂಡಿದ್ದುದನ್ನು ತಮ್ಮ ನೆನಪಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ತದನಂತರ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಸಭೆ ನಡೆದು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳು ಆದುವು. ಅಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರಕಾರವೇ ನಡೆಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಏಕೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ನಮಗೆ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಸರಕಾರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿ ಹುದು ಎಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟೆವು. ಈಗ ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ನದಿಗಳ ವಿಚಾರ ಎರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ರಿಸೋರ್ಸಸ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಯಾಗಬಾರದೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಿಸೋರ್ಸಸ್ ಕಮಿಟಿ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

3-00 P. M.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member is going into the merits. The simple question before me is whether a motion under rule 146 should be admitted. The importance and other things are not relevant here. The notice is not admitted and so it is not the time to make a speech.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ತಾವು ಹೇಳುವ ರೂಲನ್ನು ನಾನು ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಿತವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—I know the importance of this question.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಹಿಂದೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು.....

Mr. SPEAKER.—I am concerned with the rules.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—This is a burning issue of far-reaching consequences to this State. ನಾನು ಬೇಕಾದರೆ ರೂಲಿಂಗ್ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಇಂಥ ದಿವಸ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ತಮಗೆ ಕನ್‌ವಿನ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೊಡಿ. ಯಾವರೀತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆತುರ ಮಾಡಬಾರದು.

Mr. SPEAKER.—If the hon. Member has got any authority in support of his argument he can show it to me.

I may assure the hon. Member that I share the anxiety of the hon. Members who have signed the notice. There is absolutely no doubt about the importance of the subject. But the question is whether the regular work before the House should be set aside and procedence should be given to this matter. This matter has come up before the House off and on and it will again come whether this notice is admitted or not. The point is whether this notice can be admitted. The hon. Member can cite authorities in favour of admitting this notice, if he has any. Sub-rule (iv) of rule 148 says that such a motion can be admitted only if it is a matter of recent occurrence. If he has any authorities to cite. I shall examine them and shall only be too willing to admit the notice. I shall try to interpret the rule very liberally so as to admit the notice.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—This is an important matter of very recent occurrence.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಹಿಂದೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ರಿಸೋರ್ಸಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು, ಇದರ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮುಂದು ವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬದ ಕದ, ಹಾರಂಗಿ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದಿದ್ದು ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಿರಾಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಎರ್ಡಾ ಆದ ನಂತರ ಈಪ್ಪೊತ್ತು ಏನೂ ಆಗುವು ದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

Mr. SPEAKER.—Whether the Resources Committee have expressed their inability to do it, I have no report before me. I cannot accept the assumptions of the hon. Member.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ನಾನು ಅಥಾರಿಟಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ತೀರ್ಮಾನ ಹೇಳುವವರು ತಾವು.

Sri K. H. PATIL.—Instead of making members rely on authorities, a competent Speaker like you, Sir, may set a good example by laying down a precedent for the future generations to come. The hon. Member Sri Nanje Gowda has now made out a case in the interest of the State and if there are no ruling of the previous Speakers in this behalf, it is up to you, Sir, to set a good example by giving a ruling which will open the eyes of the Government.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member Sri Patil wants me to set up a precedent. I will be quite willing to do it because that will give me

some credit. But I am bound by the rules. I cannot disobey the rules and if I disobey the rules, that will be wrong. So, my hands and feet are tied down. Under this rule 148 a motion can be admitted only if it is a matter of recent occurrence. This is a matter which has continued from 1924 and will continue up to 1974. The hon. Member made a reference to the Resources Committee. I do not know what they have done. I do not know whether they have submitted a report. If the report is there, there can be some discussion on it. The hon. Member Sri Nanje Gowda may wait till the report is out. If the report justifies a motion like this, he may rest assured that I shall be only too willing to admit such a motion.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಈ ಸೂಚನೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂಬುದು ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಹೋದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದು ಇದೇ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಹೌಸ್ ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಆಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಆಗ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಆಗ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯದ ತೀರ್ಮಾನವೇನಾಯಿತು? ಅಥವಾ ಆ ದಿವಸ ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದ್ದ ಸೂಚನೆ ಏನಾಯಿತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ವಿವರವಾದ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ತಾವು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.— ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ತಗೆಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳು ಬೇಕಾದರೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮೈತ್ರಿಕನ್ನು ಮುರಿಯುವುದರಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗುವುದು. ಹಿಂದೆ ಇದರ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ, ಇದನ್ನು ಮಾಡೇಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಈಗ ಅದನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ಅನಂತರ ನಾವು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಥವಾ ಹಗುರವಾಗಿ ಕೈಬಿಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರೂಲ್ಸ್ ವಗೈರೆಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುವುದಾದರೆ ಅವುಗಳೊಂದೂ ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

MR. SPEAKER.—I heard the hon. Member saying that I have to give my ruling on a matter raised previously. I shall find out what is the position; whether I had promised a ruling and whether that motion lapsed because of prorogation, etc. I shall find out the position.

As regards the second point, I think he said something which probably he did not mean because he is not a person to say such a thing He said that there would be some dire consequences. Well, such an attitude is not good in a House of Legislature. Parliamentary democracy requires that debates are to be carried on under the provisions of the Constitution and the Rules and, therefore, subject to rules and constitutional provisions hon. Members may rest assured that full and complete scope would be given to them to discuss it subject, of course, to rules. After all, what is it that distinguishes this House from a rabble ? Debate means you say something and the other side replies ; the other side says something and you reply to it, of course all within the provisions of the rules, and after that s me decision is taken. Therefore in a civilised society and particularly in parliamentary democracy hon. Member should not raise such a question.

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಇದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಎಷ್ಟಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಬಲ್ಲರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಹಿಂದೆ ಆಗಲೇ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಿಂದೆ ಇದರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇದರ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಕಮಿಟಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಒಂದು ರಿಸೋರ್ಸನ್ ಕಮಿಟಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಇದರ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸೋಣವೆಂದು ಇದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಅದರೆ ಆ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ವರದಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ತರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಲ್ಲ. 1974ನೇ ಇಸವಿಯೊಳಗಾಗಿ ನಾವು ಹಾರಂಗಿ, ಕಂಬದಕಡ ಮತ್ತು ಕಪಿನಿ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಮಗಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದಕಾರಣ ನಾವು ಆ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಆ ಅವಧಿಯೊಳಗೇ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಅವಧಿಯ ಅಖ್ಯೆರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ನಾವು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಊರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಜನರಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು, ಅತಿ ಜರೂರಾದದ್ದೂ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಯುಳ್ಳದ್ದೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಇದನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ವಾದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಭಾಧ್ಯತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೈನೂರಿನ ಕಾವೇರಿ ಜಲಾಶಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯ ಆತುರತೆ ಇದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾವು ಇಲ್ಲಿದ್ದೂ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆ ಇರಬಹುದು. ಮುಂದಿನ ಶಾಸನ ಸಭೆಯು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಅವಧಿ ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಪಿನಿ ಜರಾಶಯ ರಚನೆಗೆ 24 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು. ಈಗ ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಐದೈದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಒದಗಿಸಿ ಇದನ್ನು ಪೂರ್ತೆಸಬೇಕೆಂದು ಇಂಜನಿಯರುಗಳು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂತೆಗೆದರೆ ಹೇಗೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವಾಗಿಯೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆದು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೋದ ಸಾರಿ ಈ ಚರ್ಚೆ ಆದಾಗ್ಗೆ ಒಂದು ರಿಸೋರ್ಸನ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಹೀಗಾದರೆ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸುವುದು ಯಾವಾಗ! ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಆತುರತೆ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕಾರಾವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಬಿಜಿನೆಸ್ ಅಡ್ವೈಜರಿ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ, ಲೀಡರ್‌ರವರಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿ. ಇದಕ್ಕೆ ತೀರಾ ಆತುರತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಇದನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ಕಳುಹಿಸಿರತಕ್ಕ ವಿಶೇಷ ನಿರ್ಣಯ ಇದೀ ಮೈನೂರಿನ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಆ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನೂ ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಂಜಸ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. 1924ನೇ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ 1974 ರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಇಪ್ಪುವರೆಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ? ಗೊರೂರು, ಹಾರಂಗಿ, ಹೇಮಾವತಿ ಇವು ಇನ್ನೂ ಯಾವುದೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಈ ಸಭೆಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಏನು ಭಾಗ್ಯ ಬಂದೀತು ಎಂದು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜನ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಇದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. You are the custodian of this House and you should protect the rights of the members of this House. The people outside expect mor from you and so instead of strictly and technically adhering to the rules

of procedure you should give your ruling in such a way that it will give an opportunity to the people to express their grievances through their representatives here and hence I request you to make provision for it or allow the special resolution to be moved in this House.

Mr. SPEAKER.—I heard the hon. members Sri Hutchmasthi Gowda and Sri Channe Gowda. Probably they require some clarification regarding what I have already said. The importance of this problem is not underestimated. Its importance is there not only in this House, but it was present in the previous Assemblies and of course its importance will be realised by the Assemblies to come after the 1972 elections. It is not that I do not realise its importance. My only anxiety is that I should be doing something within the four corners of the rules. So far as the form in which a motion should be presented is concerned, it has to be presented in a form acceptable under the rules and then I shall be too glad and too happy to accept it. When the hon. member met me in my chambers he told me that probably the Resources Committee are concluding their deliberations shortly. Of course, they are bound to do it. After the publication of the Report, if a new situation were to arise, I assure the hon. Members that I will be the first person to admit the Resolution. Hon. Members should exercise some patience till the reports of the Committees are published. I am sure, these reports, would be useful to the hon. Members to throw some more light on the situation. Otherwise, the same old points and arguments are likely to be repeated. I will be very eager to give the Hon. Members an opportunity to talk on this subject as soon as the reports are published. With this clarification, I think, the hon. Members will feel satisfied and wait till the reports are out.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ, ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟು, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ, ಈ ಸಭೆ ಒಪ್ಪಿ ಆಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವತ್ತಿನ ಉದ್ದೇಶ ಇದ್ದದ್ದು, ಏನೆಂದರೆ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಹಣ ಇದಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಇರಾಖೆಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಖರ್ಚ್ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಅತುರಾತುರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು. ರಿಪೋರ್ಟ್ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದು, ಅವರು ಒಪ್ಪಬೇಕೆಂದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಕನ್‌ವೀನರ್, ಚೇರ್‌ಮನ್ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದ ಪತಿ. ಸಮಿತಿಯು ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಹೇಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬರುತ್ತದೆ ! I take a challenge : let them show me the deliberations of the committee ಇನ್ನು ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕೂಡಬೇಕು. ಇವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ?

Mr. SPEAKER.—Senior members like Sri H. M. Channabasappa and Sri H. Siddaveerappa are there on the Committee. I don't think it is fair to say that the Committee is not carrying on its deliberations.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸದಸ್ಯರ ಸಲಹೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ 82 ಪರ್‌ಸೆಂಟು ರೈತಾಪಿ ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ ಮಾಡಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—Now take up the next item in the agenda.